

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio practica ...

Institutiones Qvintvplicis Theologiæ - Positivæ videlicet, Asceticæ,
Polemicæ, Speculativæ, & Moralis complectens, Unà cum Appendice
Methodum compendiarium reformationis Ecclesiasticæ à Concilio
Tridentino factæ continente

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1679

Cap. I. Quibus potissimum argumentis contra Hæreticos pugnandum sit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48233](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48233)

quàm errores deponere sint parati. 3. Alii sunt frigidi, id est, tales, qui quidem errores suos agnoscunt, & etiam parati sunt deponere, sed ob varias excusationes, quas frigide preterdunt, in iisdem erroribus perseverant. 4. Denique alii sunt dubii, qui simplici ac recto corde veritatem quaerunt, ideòque, quia ipsi per se eam invenire non possunt, ab aliis institui ac juvari petunt; qui proin omni potius caritate ac mansuetudine fovendi, animandique sunt, ut sua dubia sincerè aperiant, atque, ut ab iisdem liberentur, accurata, facilique instructione curandum. Cum solis ergo pertinacibus, Zelosis, & Frigidis hæreticis offensivum bellum suscipiendum est; quod quidem quâ ratione fieri possit, in hac parte ostendatur.

CAPUT I.

QUIBUS POTISSIMUM ARGUMENTIS
CONTRA HÆRETICOS PV-
GNANDVM SIT.

Quemadmodum prima illorum, qui militiæ nomen dederunt, cura est, ut de aptis sibi armis provideant; ita prima quoque Theologi Polemici sollicitudo esse debet, ut argumenta addiscat, solida, quibus contra Hæreticos pugnare debeat; quæ quidem duplicis ferè sunt generis, generalia scilicet, & specialia; illa sunt, quæ in genere duntaxat fontes aperiunt, ex quibus ejusmodi argumenta petenda sunt; ista verò sunt, quæ ex monstratis fontibus tanquam effusiora & efficaciora seliguntur ad veritatem dogmatum Catholicorum, & falsitatem hæreticorum demonstrandam, quæ quibus proinde in hoc & sequentibus capitibus agetur.

§. I.

De primo fonte argumentorum nempe S.
Scriptura petitorum.

I. Primus fons argumentorum meritò S. Scriptura affirmatur; hæc enim cum nihil aliud sit, quàm verbum Dei revelatum, atque adeò infallibilem habeat auctoritatem, hoc

hoc ipso efficacissima argumenta suppeditare creditur ad veritatem doctrinarum Catholicarum demonstrandam. Unde & ipsi Adversarii hoc solo argumentorum genere, licet perperam, utuntur ad falsas suas doctrinas seu hæreses persuadendas; id Origenes in c. 14. ep. ad Rom. apta similitudine declarat; dum ait: Sicut Piratæ in occultis Scopulis maris lumen accendunt, ut navigantes ad naufragia perditionis sub spe salutis obtinendæ perducant; ita Hæretici lumen falsæ doctrinæ ostendunt, ut salutis suæ cupidos sub hæresiminis specie ad fidei & salutis naufragium pertrahant. Sed & S. Epiphanius hæresi 34. contra Manich. alia similitudine id ipsum confirmat, dum ait: Sicut dipsas venenatus serpentis aquam, quam in occultis rivulis haurit, veneno inficit, & bestias pariter ex ea bibentes intolerabili siti accendat, tandem omnino perimat; ita Hæretici, dum S. Scripturas velut fontes veritatis, veneno falsæ suæ doctrinæ contaminant, maximam quidem divini verbi orexin excitant, sed per eandem certum animæ interitum creant. Quare ut in armorum genere ritè utatur Theologus Polemicus, sequentia monita observet.

II. Primum est, ut, quoniam non omnes S. Scripturas libris pro Canonicis illi agnoscunt, non facilè locum aliquem alleget ex tali libro, quem illi velut non Canonicum rejiciunt; hoc ipso enim, quod eum pro vero Dei verbo accipiant, textum ex eo depromptum tanquam infirmum & humana solùm ratione nixum excutient.

III. Secundum monitum est, ut, ubi textum aliquem à se ex libro ab ipsis ut Canonicis admissis citatum falsè interpretantur, & subdola interpretatione juxta consuetudinem hæreticam & subdola interpretatione juxta consuetudinem hæreticam corrumpere conabuntur, jubeantur veritatem suæ interpretationis ex S. Scriptura probare; cum enim talis textus à Catholicis, aliter ab ipsis explicetur, hoc ipso dubium erit, quænam ex his interpretationibus velut legitima sit præferenda; atque adeò ab illis ex Scriptura, quam solam illi præiudice controversiarum agnoscunt, dubium hoc resolvi non poterit.

IV. Tertium monitum est, ut non tam ipse ex S. Scriptura telum aliquod aut sententiam assumat, quàm Adversariorum tela ex eadem Scriptura peti solita dicitur.

confringat, id quod efficiet in hunc vel similem modum argumentando. Tunc hoc vel illud dogma vestrum veritati consentaneum ceteri non potest, quando veram vos Scripturam non habetis; sed ira se res habet, ergo. Majorem libenter concedent, utpote qui nihil pro fidei dogmate agnoscere voluit, nisi quod ex S. Scriptura probari queat. Minor autem sic ostenditur. Tria præcipue in vera Scriptura Spectari debent. 1. Canon seu Catalogus librorum Scripturæ. 2. Versio seu editio. 3. Sensus & interpretatio; atqui nihil horum, vos habetis; cum neque Canonem, nec versionem, nec interpretationem vos legitimam habere ex S. Scriptura ostendere possitis, ergo rectè concluditur, veram Scripturam vos non habere, atque adeò fidei vestræ dogmata nullo solido argumento probari posse.

§. II.

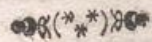
De secundo fonte argumentorum, Conciliorum scilicet, & Pontificum definitionibus.

I. Pro faciliori intellectu hujus fontis, notandum est, non esse hic sermonem de quibuscunque Conciliis, sed de illis tantaxat, quæ à Pontifice approbata sunt, ideòque pariter etiam cum illo auctoritatem habent, ut in prima parte dictum est. Talia autem præcipue sunt generalia Concilia quæ diversis sæculis celebrata sunt, nempe in primo sæculo circa annum 51. Concilium Hierosolymitanum sub S. Petro. Tertio sæculo Constantinopolitanum primum contra Macedonium, & alios negantes divinitatem Spiritus Sancti. Quarto sæculo circa annum 325. Nicenum primum contra Arium; & circa annum 431. Ephesinum Consilium contra Nestorium item Chalcedonense anno 457. contra Eutychem & Dioscorum. Quinto sæculo Constantinopolitanum secundum contra Petrum, Severum, & alios Origenistas. Sexto sæculo Constantinopolitanum tertium contra Monothelitas. Septimo sæculo Nicenum secundum contra Ico- nomachos. Octavo sæculo Constantinopolitanum quartum contra Photium pro S. Ignatio Patriarcha Constantino- politano. Undecimo sæculo Lateranense primum, secundum.

dum, tertium pro jure Cleri, contra Saracenos & hæreses Catharorum habita. Duodecimo Lateranense quartum, contra Albigenes & Joachimum Abbatem; & Lugdunense primum sub Innocentio quarto, in quo Fridericus Imperator depositus, & expeditio pro terra sancta recuperanda decretata est. Item Lugdunense secundum sub Gregorio decimo pro unione Græcorum cum Latinis. Decimo tertio sculo Concilium Viennense sub Clemente Quinto, in quo Ordo Templariorum deletus fuit. Decimo quarto Concilium Florentinum, sub Eugenio Quarto pro unione Græcorum cum Latinis. Decimo quinto tandem sæculo Concilium Lateranense quintum contra conciliabulum Pisanum & Turcas; & Tridentinum anno 1545. inchoatum, & 1564. sub Pio Quarto finitum contra hæreses & corruptos hæretici sæculi mœurs.

II. Ex his itaque Conciliis & definitionibus Pontificum, etsi apud Catholicos infallibilem habeant auctoritatem, quia tamen ab Hæreticis solam Scripturam pro legitimo Judge agnoscentibus unanimiter rejiciuntur, argumenta desumi quidem possunt, ac debent, sed ita, ut non reprobata primaria assumantur, (cùm unica negatione consequentia omnia antecedentia propositiones fidei nostræ continentur sint elusuri) sed pro confirmatione duntaxat adhibeantur quemadmodum Bellarminus, & alii Controversistæ possunt faciunt, & rectè, cùm enim talia Concilia ex Sanctissimis doctissimis, & sapientissimis, atque in summa dignitate constitutis hominibus sint congregata, & præterea tanta præparatione, consideratione, prudentia ac maturitate singula dogmata & controversiæ examinentur, ac decidantur, meritò credi potest, his potiùs Spiritum Sanctum assistisse, & veritatem manifestasse, quam Hæresiarchis, proprios potiùs ingenio ac affectu, quàm ex inspiratione etiam talia argumenta non exiguam vim habent ad eorum pertinaciam & errorem ostendendam.

§. III.

De tertio fonte argumentorum, nempe
Traditionibus.

I. Ex hoc fonte tanquam Verbo Dei non scripto, eadem ferè ratione, sicut ex præcedenti argumenta petenda & usurpanda sunt; cum enim Hæretici Solum Scriptum DEI Verbum agnoscant, & admittant, faciliè iterum exeuntia, quæ ex ejusmodi Traditionibus seu Verbo DEI non scripto contra eos torquentur. Quare pro confirmatione potius, quam primario argumento adhibenda sunt; aut certe prius, quam particularis aliqua doctrina ex iisdem probetur, demonstrandum in genere erit, ejusmodi Traditiones admittendas esse, quod ut facilius præstetur, sequentia monita servare poterunt.

II. Et primò quidem ante omnia ostendatur, quam prævalentes & communi hominum praxi atque experientiæ conformes sint regulæ, quas Ecclesia ad cognoscendas traditiones Apostolicas adhibet, & Fidelibus suppeditat, suntque sequentes. Prima, si tota Ecclesia vel Pontifex cum generali aliquo Concilio doctrinam aliquam, quæ in S. Scriptura non reperitur, pro articulo fidei recipit, qualis e. g. est articulus de Virginitate Matris DEI, Canon S. Scripturæ, cultus imaginum &c. Secunda regula est, si eadem Ecclesia aliquid observet, quod Solus Deus imperare potest, quales traditiones sunt quòd Infantes baptizandi; ij autem, qui ab Hæreticis baptizati sunt, non debeant iterum baptizari. Tercia, si aliquid in Ecclesia observetur, cujus initium depre- hendere non potest, nisi ad ipsum tempus, quo vixerunt Apostoli recurratur, quales sunt, quòd Dominica loco Sabbati celebranda; quòd Quadragesimale jejunium observandum; aqua & sal benedictus pie usurpandi &c. quam regulam S. Augustinus ep. 118. sequentibus verbis proponit: *illa autem, quæ non scripta, sed tradita custodimus, quæ in toto terrarum orbe observantur, dantur intelligi vel ab ipsis Apostolis, vel plenariis Conciliis, quorum est in Ecclesia saluberrima autoritas, commendata atque statuta retineri; sicut quòd Domini passio, & resurrectio, & ascensio in cælum*

cælum anniversaria solemnitate celebrantur. Et si quid aliud tale occurrerit, quod servatur ab universa, quacunque se diffundit, Ecclesia. Quarta regula est, si omnes Doctores Ecclesie unanimiter, vel certe aliqui illorum, cæteris non insistentibus, aliquam doctrinam pro traditione agnoscent, quales sunt crucis signum & aliæ cæremoniæ in baptismo, benedictio aquæ baptismalis, Exorcismus ibidem adhiberi solitus. Has, inquam, regulas prudentissimè ab Ecclesia adhiberi ostendat ex eo, quod experientiâ quotidianâ constet, si vel unus, aut alter vir gravis, maturus, ac spectatæ vitæ fama celebris asseveret, se hoc vel illud ab alio quopiam audivisse, nemo prudenter in dubium revocare possit, quod revera illud audiverit; quanto magis ergo, si tot Patres, tot Concilia, tot Sancti Patres asserant, se ab ipso Apostolis, aut eorundem successoribus aliquid audivisse, et talis assertioni prudenter denegari non poterit; in solentissima profectò insania est, inquit D. Augustinus loc. cit. disputare, an faciendum sit, quod tota per orbem frequenter Ecclesia.

III. Secundò ostendat, quàm rationabile pariter sit ut ejusmodi traditionibus æquè firmus assensus, ac ipso Verbo Dei scripto præstetur; cum enim doctrina talis non maneat à Deo Apostolis inspirata sit, quàm illæ doctrinæ, quæ scripto illi tradiderunt, meritò eadem quoque illis autoritas, quæ scripto Verbo conceditur, constare debet, pariter de sicut mandatum Principis eandem vim & auctoritatem habet apud subditos, sive scripto, sive voce perferatur; ut patet in SS. Apostolis Matthæo, Joanni, Petro, & Jacobo, & Sanctis, Evangelistis Marco & Luca velut Verbum Dei, quæ quæntibus firmissimus assensus præbeatur, eò quod doctrinæ suas scripto reliquerint, & non æquè pro Verbo Dei agnoscatur, quòd S. Andreas, Bartholomæus, cæterique Apostoli viva voce tradiderunt? quis credat Christianis, legittimo Verbo Dei explicante, quid in lege gratiæ mandandum sit, relictos fuisse?

IV. Tertiò ostendat, quàm vacillatura sit tota dogmatica, nisi traditiones admittantur; quid enim ad hanc fidem necessarium est, quàm ut cognoscatur

missimæque credatur, quod tota Scriptura Veteris ac novi Testamenti sit verum Dei Verbum? quodque in iis, quæ ad fidem & salutem necessaria sunt, salva & incorrupta maneat? atque legitimum illius sensum habeamus? quod item symbolum fidei, quod de facto velut compendium doctrinæ Apostolicæ recitamus, sit verè ab Apostolis compositum, traditumque? atqui hæc omnia non aliundè sanè, quàm ex traditionibus probari possunt, meritò ergo S. Basilius in lib. de Spirit. S. c. 27. concludit: *Dogmata, quæ in Ecclesia servantur, prædicantur, partim ex conscripta doctrina habemus; partim ex Apostolorum traditione in mysterio ad nos delata recipimus. Quæ utraque eandem ad pietatem vim habent, & nemo his contradicit, qui vel mediocrem saltem Ecclesiasticorum iurum experientiam habet. Alioqui enim frustra S. Joannes cap. ult. dixisset: Sunt autem & alia multa, quæ fecit IESVS: quæ si scribantur per singula, nec ipsum arbitror mundum capere posse, qui scribendi sunt, libros.*

§. IV.

De quarto fonte argumentorum, videlicet
SS. Patribus.

I. Ut hoc fonte fructuosè utatur Theologus Polemicus, tria de illo nôsse debet. 1. Quinam Scriptores præcipue inter SS. Patres numerandi sint, & quo tempore vixerint; ut quàm antiqua fuerit eorum doctrina, clariùs cognoscatur, tantòque majorem auctoritatem accipiat, quantò propius ad Apostolorum tempora accesserit. 2. Quam auctoritatem illi apud Catholicos habeant. 3. Quid Hæretici de illis sentiant, & quomodo ex illis contra hos argumentari liceat, quæ omnes quæstiones in hoc paragrapho breviter decidentur.

II. Primam ergo quæstionem quod attinet, eos duntaxat SS. Patres hîc indicabo, qui indubitè inter SS. Patres numerantur, & præcipui censentur, quales in primo sæculo fuerunt, (teste Bellarmino de scriptoribus Ecclesiasticis, ex quo possimum hic Catalogus desumetur) S. Clemens Romanus Pontifex, S. Ignatius Episcopus Antiochenus & Mar-

tyr, S. Dionysius Areopagita S. Pauli discipulus. In secundo sæculo S. Justinus Philosophus & Martyr, & S. Irenæus Episcopus & Martyr. In tertio sæculo Tertullianus, qui initio Catholicus erat ardentissimi Zeli, sed postea in Montani hæresin prolapsus, non pauca contra Ecclesiam scripsit. Unde secundum quid tantum, id est, secundum ea, quæ Catholicæ fidei conformia sunt, inter Scriptores Sacros numeratur: Clemens Alexandrinus Presbyter & Origenis Magister; S. Hippolytus Episcopus & Martyr. Origenes Adamantius, qui ultra sena millia librorum scripsit, et quibus tamen, quia aliqui hæresis damnati sunt, soli illi recipiuntur, qui nihil Catholicæ doctrinæ contrarium continent: S. Gregorius Thaumaturgus Episcopus Neocæsariensis; S. Cyprianus Episcopus vir eloquentissimus, & Sanctissimus: S. Dionysius Alexandrinus: S. Zeno Episcopus & Martyr: S. Methodius Episcopus & Martyr. In quarto sæculo S. Macarius Senior, S. Athanasius Episcopus Alexandrinus, & Ecclesiæ Doctor, S. Hilarius, Pictavorum Episcopus, S. Opatrus Milevitanus Episcopus, S. Cyrillus Hierosolymitanus, S. Ephrem Diaconus Edessenus, S. Basilus Magnus Archiepiscopus Cæsariensis in Cappadocia, S. Gregorius Nazianzenus, uterque Ecclesiæ Doctor, S. Damasus Romanus Pontifex, S. Epiphanius Salaminæ Cypri Episcopus, S. Ambrosius Mediolanensis Episcopus & Ecclesiæ Doctor, S. Gregorius Nyssenus Episcopus S. Basilii Fratres, Hieronymus Presbyter, & Ecclesiæ Doctor, S. Joannes Chrysostomus Ecclesiæ Doctor & Episcopus Constantinopolitanus, ex quibus constat, nullum facile sæculum istius præstantiam fuisse. In quinto sæculo S. Augustinus Episcopus Hyponensis & Ecclesiæ Doctor, S. Maximus Taurinensis, S. Cyrillus Episcopus Alexandrinus, S. Petrus Chrysologus Episcopus Ravennas, S. Leo magnus Papiæ Nilus Constantinopolitanus Monachus, S. Prosperus Episcopus Rhegiensis, Salvianus Episcopus Massiliensis. In sexto sæculo S. Fulgentius Chartaginensis, Episcopus Ruffinensis Joannes Climacus Monachus. S. Dorotheus Archidiaconus S. Gregorius Turonensis. In Septimo sæculo S. Gregorius Magnus Papa & Doctor Ecclesiæ, S. Isidorus Hispalensis

Scopus, S. Ildephonsus Episcopus Toletanus. In octavo saeculo S. Germanus Episcopus Constantinopolitanus, Venerabilis Beda Presbyter Anglus, S. Joannes Damascenus. In nono S. Eulogius Martyr. In undecimo S. Fulbertus Carnotensis Episcopus, S. Petrus Damiani Cardinalis, S. Anselmus Cantuariensis Episcopus, Ivo Carnotensis Episcopus. In duodecimo Rupertus Abbas Tuitiensis, S. Bernardus Abbas Clara vallensis, Petrus Abbas Cluniacensis, Hugo de S. Victore Monachus, Richardus de S. Victore Canonicus Regularis, Arnoldus Carnotensis Abbas bonae vallis. In decimo tertio Innocentius tertius Papa, S. Edmundus Cantuariensis; S. Albertus Magnus Episcopus Karisbonensis, S. Thomas Aquinas, S. Bonaventura Cardinalis. In decimo quarto Idiota, qui ex humilitate proprium nomen suppressit, S. Henricus Suso Monachus Dominicanus, S. Vincentius Ferrerius Dominicanus, S. Bernardinus Senensis, S. Antoninus Archiepiscopus Florentinus, S. Laurentius Justinianus Episcopus Venetorum.

III. Circa secundam porro quaestionem quanta scilicet sit apud Catholicos autoritas SS. Patrum, maxima illa semper quia & etiamnum est in Ecclesia, & merito, nam de illis proprie intelligenda est illa Salomonis adhortatio Eccles. 3. *Non te praeceat narratio Seniorum; ipsi enim didicerunt à Patribus suis, quoniam ab ipsis disces intellectum, & in tempore necessitatis dare responsum.* Unde & S. Augustinus l. 1. contra Julian. c. 22. de antiquioribus Patribus dicit; *Quod credunt Patres, credo: quod tenent, teneo: quod docent, docet: quod praedicant, praedico.* Et infra. *Quod enim invenimus in Ecclesia, tenuerunt: quod didicerunt, docuerunt: quod à Patribus acceperunt, Filii tradiderunt.* An verò illorum autoritas infallibilis sit, non levis est controversia inter Catholicos, ad quam cum distinctione respondendum est; praesens enim singuli considerantur, vel omnes; si singuli, vel etiam pauci, habent quidem auctoritatem humanam satis magnam, non tamen infallibilem; si omnes simul conspiciantur (id quod duplici modo fieri potest, positivè scilicet, ut omnes idem asserant: vel negativè, ut, quod plures dicunt, reliqui saltem non negent; vel certè si unus aut alter neget, respectu plurimum, qui affirmant, attendendus non videatur, ut exponit Valentia l. 3. contr. c. 8.) tum iterum distinguendum

guendum est: si enim eorum doctrina à Pontifice, vel Ecclesia recepta est, sicut hodie traditiones, & unanimes S. Scripturæ expositiones à Concilio Tridentino Sess. 4. sunt receptæ, tunc certum est, doctrinam eam esse infallibilis auctoritatis: si verò Ecclesia aut Pontifex expressè eam non probaverit, tunc Melchior Canus quidem l. 7. loc. Theol. c. 4. & Valentia l. c. putant, eos adhuc habere Ruinam & infallibilem auctoritatem, eò quòd Ecclesia universa eos audiat tanquam Pastores suos teneatur; rectius tamen Vasquez p. 1. d. 12. n. 2. & alii docent, eos humanam duntaxat auctoritatem habere, metaphysicè quidem fallibilem, moraliter tamen infallibilem, eò quòd ejusmodi Patribus non major auctoritas tribui debeat, quàm Concilio Generali (sunt enim illi minor portio Ecclesiæ, quàm Concilia generalia, utpote quæ ex totius mundi Pastoribus & Doctoribus sunt congregata (atqui Concilia generalia non habent auctoritatem infallibilem sine approbatione Pontificis (cum de facto Pontifices decreta quædam talium Conciliorum improbaverint) ergo nec Patres conspirantes sine Pontificis approbatione infallibilem habent auctoritatem. Unde non absolute audiendi sunt SS. Patres, quemadmodum contraria sententia supponit, sed quatenus suas doctrinas ex S. Scriptura, vel Ecclesiæ definitionibus probant; id quod S. Augustinus ad S. Hieronymum scribens satis clarè judicavit, dum dixit: *Ego in his Scripturarum libris, qui iam Canonici appellantur, habeo hunc timorem, reverentiamque deferre, ut nullum eorum auctorem scribentem aliquid errasse credam, alios autem ita loqui, ut, quantumlibet sanctitate, doctrinâque propollean, non tamen verum putem, quia ipsi ita senserunt, sed quia mihi vel per alios Auctores Canonicos, vel probabili ratione persuadere possunt.* Moraliter tamen infallibilem auctoritatem ex eo capite habere censentur, quòd hoc ipso, quòd rot, tamquam docti & Sancti viri conspirent, probabile non sit, eos à Deo desertos, & non potiùs à Spiritu Sancto directos esse.

IV. Circa tertiam denique quæstionem, quanta sententia sit apud Hæreticos horum Patrum auctoritas, sciendum est, olim quidem Hæresiarchas abjectissimè de iis sensisse, eorumque scripta stultitiam & meram garrulitatem, ipsos vero supersticiosos, imprudentes, in discretos appellasse, modo

nos tamen Hæreticos paulò modestiùs de iisdem sentire, & saltem tunc eorum auctoritatem recipere, quando eorum scripta & dicta cum S. Scriptura consentiunt: Quo proinde in casu efficaciter contra illos argumenta ex SS. Patribus torqueri possunt; imò id ipsum rectè etiam in aliis doctrinis expressè in S. Scriptura non contentis fieri, patet tum ex exemplis obviis Controversiarum; tum ex ipsa eorum auctoritate, cum enim hi Patres & Viri sanctissimi, & doctissimi, & primitivæ Ecclesiæ tam vicini extiterint, meritò credi potest, eos nec divinis auxiliis orbatos nec humanis præsiidiis destitutos fuisse; si enim Hæretici tam in Sanctitate, quàm doctrina illis longissimè impares assistentiam S. Spiritus sibi promittere sunt ausi, cur non magis tot, tamque sanctis & doctis viris eandem concedamus? Unde si non ad omnino debellandos, certè ad imprudentiæ & impietatis convincendos, minusque excusabiles apud DEVM reddendos Hæreticos observet desumpta ex fonte isthoc argumentatio.

§. V.

De quinto fonte Argumentorum ex humana ratione petitorum.

I. Etiam hic fons non omnino spernendus est, ut qui, sine argumenta ad hominem continet, ita non modicam vim habere creditur ad Hæreticorum pertinaciam convincendam. Triplici autem modo ejusmodi argumenta formari possunt.

II. Primò ex principiis lumine naturæ notis; cum enim, teste Psalmista Psal. 4. signatum sit super nos lumen vultus DEI, id est, intellectus à DEO datus lumine naturali ita illustratus, ut illius auxilio facilè cognoscere possit, quid agere vel omittere debeamus, meritò insignis pertinaciæ convincitur, qui huic lumini naturali repugnare deprehensus fuerit. Unde hic modus non rarò à Theologis polemicis adhibetur, maximè dum ostendere conantur, absurdissimas esse doctrinas, ipsique rationi repugnantes, quas adstruere sunt ausi.

III. Secundò ex praxi & consuetudine hominum prævalentium & proborum; cum enim talium hominum vita & facta me-

Et merito pro exemplo & lege vivendi assumi queant; sed ipso reprehendi non possunt doctrinae aut actiones, quae consilium hominum exemplis conformes esse ostendunt. Etiam modus non raro usurpatur à Theologis polemicis contra Hæreticos, maxime quando de cæremoniis, & cultu adoratione Sanctorum disputatur.

IV. Tertio tandem ex mala coherencia principiorum & doctrinarum ab ipsis Hæreticis traditarum; cum enim verum vero repugnare non possit, merito suspecta haberi potest doctrina, quæ alteri cuiquam doctrinae, quam illi veram agnoscunt, contraria esse deprehenditur. Unde hic modus creberrime usurpatur à Theologis polemicis ad Hæreticorum dogmatum falsitatem demonstrandam.

CAPUT II.

QUIBUS MOTIVIS SEU RATIONIBUS THEOLOGUS POLEMICUS UTI DEBEAT AD VERITATEM FIDEI CATHOLICÆ PERSUADENDAM.

Varia, eaque sat multa afferri solent à Theologis Polemicis argumenta, quibus probare conantur, solam nostram Catholicam fidem esse veram fidem, in qua homines salvari queant, ex quibus tamen multa subtiliora sunt, quæ ut ab hominibus indoctis & simplicibus sufficienter intelligi possint. Quare ea tantum hic afferentur, quæ cuiusvis homini, ut nostram fidem præ cæteris veram esse credat, convincendo magis idonea esse merito censentur.

§. I.

De primo genere motivorum ex notis Ecclesiæ petitorum.

I. Primum genus motivorum, quibus Theologia polemica utitur ad fidem Catholicam persuadendam, ex notis Ecclesiæ plerumque desumitur, & sic in formam rediguntur. Illa fides est velut vera amplectenda, quam vera Ecclesiæ dicit; atqui talis est Catholica nostra fides, ergo &c.